

Politiek in Praktijk: Denken over recht

Werkvorm in het kort

Tijdens deze werkvorm bespreek je met leerlingen een aantal dilemma's en vraagstukken in de rechtspraak. De werkvorm bevat stellingen over passende straffen, rechtvaardigheid en prioriteiten in de rechtspraak. Kies zelf de stellingen die het meest geschikt zijn voor jouw leerlingen.

Je bespreekt de dilemma's op verschillende manieren: 1) je vraagt leerlingen te bepalen of ze het eens of oneens zijn met een stelling, 2) je laat ze kiezen uit twee opties, en 3) je bespreekt met je leerlingen of zij de uitkomst van een verzonnen strafzaak een terechte uitkomst vinden. Bij elke vorm lopen de leerlingen actief door de klas.

NB: met dank aan het Belgische Belvue voor de inspiratie voor deze werkvorm (via hun [Filosofische Kaarten over het Recht](#)).

Leerdoelen

- De leerlingen weten dat rechters beoordelen of iemand schuldig is aan een misdrijf en, als dat zo is, een passende straf uitkiezen.
- De leerlingen kennen een aantal dilemma's in de rechtspraak.
- De leerlingen weten wat er in de wet is afgesproken over deze dilemma's.
- De leerlingen kunnen beoordelen welke afweging zij daar zelf in zouden maken.
- De leerlingen kunnen hun afwegingen beargumenteren.
- De leerlingen begrijpen dat er bij dilemma's geen goed en fout antwoord en geen 'perfecte oplossing' is.

Duur

- 20 tot 50 minuten

Materiaal

- Presentatie 'Denken over Recht'

Voorbereiding

Het is niet haalbaar en wenselijk om alle stellingen te bespreken met je leerlingen. Maak daarom van tevoren een keuze en verwijder de overige stellingen (of plaats ze achter de 'eindslide' of zet ze op 'verborgen'). Voor de afwisseling raden wij aan minstens één stelling van iedere vorm te doen.

Stappenplan

Introductie

1. Open de les en leg uit dat je vandaag lastige keuzes (dilemma's) in de rechtspraak wilt bespreken. Iedereen wil natuurlijk dat rechters goede en eerlijke keuzes maken, maar wat zijn dan eigenlijk eerlijke keuzes? Dat is niet altijd makkelijk te bepalen! Daar gaat de les vandaag over.

2. Haal eerst voorkennis op bij de leerlingen over de rechtspraak. Waar denken de leerlingen aan bij 'rechtspraak'? Je kunt hier eventueel een woordweb van maken. Stel eventueel aanvullende vragen, zoals 'Wat doen rechters?' of 'Wie beslissen er in Nederland of iemand schuldig is aan een misdrijf?'
3. Laat de volgende dia zien en leg (nog) een keer duidelijk uit wat een rechter doet.

Vertel dat je deze les verschillende dilemma's aan de leerlingen voor gaat leggen. Een dilemma is een keuze waarbij je voor elke optie goede argumenten kunt geven. Er is dus niet maar één goed antwoord. Leg uit dat de leerlingen door naar een plek te lopen steeds mogen aangeven wat ze zelf ergens van vinden. Benadruk dat er geen goed en fout is! En dat iemand die een andere keuze maakt dan zij, dus ook niet 'fout' zit. Herhaal hier eventueel klassenafspraken zoals dat leerlingen naar elkaar luisteren en elkaars mening respecteren.

Stellingen 'Eens of oneens?'

4. De eerste paar vragen zijn eens-oneens vragen. Leg uit hoe dit werkt: je leest steeds eerst de stelling voor en dan mogen de leerlingen die het eens zijn met de stelling naar links lopen en leerlingen die het niet eens zijn met de stelling naar rechts.

5. Vraag alle leerlingen te gaan staan.
6. Lees de eerste stelling voor. En laat daarna de leerlingen hun positie bepalen. Benadruk nog een keer dat er geen goed en fout is!

7. Loop door de klas om leerlingen te bevragen waarom zij het eens of oneens zijn met de stelling. Ga hiervoor bij voorkeur naast de leerlingen staan. Nodig alle andere leerlingen steeds uit om, als ze iets horen waardoor hun mening wijzigt, van plek te veranderen.

Let er wel op dat jij de controle houdt over het klassengesprek. De leerlingen leggen aan jou uit wat zij vinden en gaan niet met elkaar in discussie. Zij mogen tegen jou zeggen waarom ze het niet eens zijn met de mening van een ander, maar het is niet de bedoeling dat zij met elkaar in discussie gaan. Als je merkt dat leerlingen weinig of geen nieuwe inzichten meer te delen hebben, kun je zelf nog argumenten inbrengen die nog niet aan de orde zijn gekomen. Ga daarna door naar het volgende onderdeel of de volgende stelling, afhankelijk van wat je zelf hebt voorbereid.

Voor extra context bij de stellingen: zie bijlage 1.

8. Herhaal dit bij enkele stellingen.

Stellingen 'Welke van de twee?'

9. Leg uit dat de leerlingen nu steeds twee opties aangeboden krijgen waartussen zij moeten kiezen. Ook hier is het weer zo dat zij aan een kant van het lokaal moeten staan waar de pijl die bij hun keuze hoort naartoe wijst.

10. Lees de eerste stelling van 'Welke van de twee?' voor. Laat daarna de leerlingen hun positie bepalen.

11. Bevraag leerlingen weer waarom zij bepaalde keuzes gemaakt hebben: waarom vinden zij dit de beste optie? Nodig alle leerlingen wederom uit om van kant te wisselen als zij van mening veranderen. Zorg ervoor dat jij in controle blijft van het klassengesprek.

Voor extra context bij de stellingen: zie bijlage 2.

12. Herhaal dit voor enkele stellingen van 'Welke van de twee?'

Stellingen: 'Een passende straf?'

13. Leg uit dat de leerlingen voor de laatste paar vragen steeds mogen beslissen of ze vinden dat de rechter een gepaste straf heeft gegeven in een bepaalde rechtszaak.

NB:

- Elke casus bevat een strafbaar feit en elke verdachte wordt door de rechter schuldig geacht. Ook legt elke rechter in de zaak een straf op. Het is aan leerlingen op te bepalen of zij dit, gezien de omstandigheden, een gepaste straf vinden.
- De casussen zijn fictief, maar er is wel gebruik gemaakt van de strafrichtlijnen van het Openbaar Ministerie. De straffen in de casus die de rechter zogenaamd oplegt, zijn dus wel in zekere mate realistisch.

14. Lees de eerste casus van de serie 'Een passende straf?' voor. Laat daarna de leerlingen hun positie bepalen. Vinden ze de straf die de rechter op heeft gelegd gepast of niet?

ProDemos

Geweld in de kroeg

Ward D. slaat en breekt iemands neus tijdens een avond in de kroeg. Tijdens de strafzaak legt hij uit dat hij dronken was en spijt heeft van zijn daad. De rechter legt een taakstraf van 150 uur op.

Gepast, want:

Ongepast, want:

15. Vraag enkele leerlingen, aan beide kanten, waarom zij vinden dat de straf gepast is of niet. Ook nu mogen de leerlingen uiteraard weer van mening veranderen.
16. Na een paar minuten bespreken geef je leerlingen die aan de kant 'ongepast' staan een paar minuten de tijd om in tweetallen een andere straf uit te kiezen. Ter informatie laat je op de slide ondertussen verschillende soorten straffen zien die in Nederland gegeven kunnen worden en waar de leerlingen uit kunnen kiezen.

Let op: tussen haakjes staat telkens de maximumstraf die van toepassing is op het strafbare feit in de casus. Dit is iets anders dan de oriëntatiepunten voor strafmeting (die rechters gebruiken bij het bepalen van de strafmaat) en de richtlijnen voor Strafvordering (die zijn opgesteld door het Openbaar Ministerie en die officieren van justitie gebruiken voor het bepalen van een strafeis). Lees in bijlage 3 meer over de verschillen en de bronnen die gebruikt zijn voor de casussen in de PowerPoint.

ProDemos

Jullie keuze

Met welke andere straf zouden jullie tevreden zijn?

- Een geldboete (maximaal 22.500 euro)
- Een celstraf (maximaal 6 jaar)
- Een lagere of hogere taakstraf (maximaal 240 uur)

17. Na een paar minuten vraag je de verschillende duo's die een alternatieve straf hebben uitgedacht of zij hun nieuwe strafvoorstel willen noemen. Bespreek dit kort na.

Benoem bijvoorbeeld dat de duo's allemaal zwaardere (of lichtere) straffen kiezen dan de rechter, of juist dat het verschilt per casus/duo. Als verschillende duo's verschillende straffen voorstellen, kun je nog uitleggen dat we het in Nederland belangrijk vinden dat rechters overall in het land ongeveer dezelfde straf geven voor hetzelfde misdrijf (zij het dat rekening gehouden wordt met persoonlijke omstandigheden van de dader). Dat vinden we eerlijk. Het

moet niet zo zijn dat je in Groningen bijvoorbeeld zwaar gestraft wordt voor dronken rijden terwijl je daar in Limburg een veel lagere straf voor krijgt, of andersom. Daarom zijn er richtlijnen voor rechters.

18. Herhaal dit indien gewenst voor meerdere casussen.

Afsluiting

19. Probeer enkele belangrijke inzichten te herhalen en/of enkele conclusies te trekken uit de gesprekken die jullie samen hebben gevoerd.
20. Vraag of er leerlingen zijn die nog iets willen delen naar aanleiding van de gesprekken die zijn gevoerd over de rechtspraak. Is er iemand die iets geleerd heeft wat hij/zij wil delen? Heeft iemand nog een vraag? Vonden ze het interessant?
21. Bedank de leerlingen voor de interessante gesprekken en sluit de les af.

Bijlage 1: Context bij serie ‘Eens of oneens?’

- **Als een 16-jarige een moord pleegt, moet de straf net zo zwaar zijn als voor een volwassene.**

Achtergrondinformatie voor docent: Kinderen tussen de 12 en 18 jaar vallen onder het jeugdstrafrecht. Het jeugdstrafrecht is lichter en ‘pedagogischer’ dan het gewone strafrecht. Kinderen jonger dan 12 jaar mogen niet strafrechtelijk vervolgd worden en er mag geen straf opgelegd worden.

Als verdachten 16 of 17 jaar zijn, kan de rechter besluiten om het volwassenenstrafrecht toe te passen. Dit kan hij bijvoorbeeld doen omdat een jeugdstraf niet past bij hun geestelijke ontwikkeling en/of een misdrijf te ernstig wordt gevonden voor het opleggen van een jeugdstraf. Verdachten jonger dan 16 jaar worden altijd volgens het jeugdstrafrecht berecht.

Overigens kan een rechter er ook voor kiezen om een verdachte van 18 tot 23 jaar te straffen volgens het jeugdstrafrecht. Rechters proberen namelijk zoveel mogelijk aan te sluiten bij het ontwikkelingsniveau van verdachten als ze in de leeftijdsgroep van 16 tot 23 jaar zitten. Vanaf 23 jaar geldt altijd het strafrecht voor volwassenen (bron:

<https://www.rechtspraak.nl/Themas/berechting-van-jonge-verdachten>)

Sommige mensen vinden dat de aard van het misdrijf zou moeten bepalen wat voor straf iemand krijgt opgelegd, en dat de leeftijd van de verdachte daar geen rol in moet spelen. Moord is immers moord, ook als de dader jong is. Anderzijds is het ook zo dat de hersenen van kinderen en jongvolwassenen nog niet klaar zijn met ontwikkelen. Zij overzien de gevolgen van hun acties vaak nog niet in en handelen vaker uit impuls. Is het dan eerlijk om hen een straf op te leggen die even zwaar is als iemand die de gevolgen van diens daden beter in kan zien en minder impulsief zou moeten handelen?

- **Mensen die in de gevangenis zitten, zitten daar omdat ze straf verdienen. We hoeven ze niet te helpen om een beter mens te worden.**

Achtergrondinformatie voor docent: Er bestaat veel discussie over wat precies het nut moet zijn van gevangenis in de maatschappij. Zijn het alleen plekken om mensen in vast te houden die andere mensen pijn en schade hebben aangedaan, of moeten mensen er ook hun leven kunnen beteren? Op [rechtspraak.nl](https://www.rechtspraak.nl) worden als mogelijke doelen genoemd: vergelding, bescherming van de samenleving tegen herhaling, afschrikking, en hulp/opvoeding. Als gevangenis plekken zijn waar mensen aan hun eigen problemen kunnen werken, dan moeten zij bijvoorbeeld de kans krijgen om in de gevangenis een opleiding te volgen, en misschien psychische hulp te krijgen. Dit kost geld dat met belastingen moet worden betaald. Is het eerlijk dat het geld van burgers gebruikt wordt om dit te betalen? Gevangenen zitten daar natuurlijk wel omdat ze iets slechts gedaan hebben.

- **Slachtoffers van een misdaad moeten kunnen meebepalen welke straf een dader krijgt.**

Achtergrondinformatie voor docent: Vóór 2016 mochten slachtoffers en nabestaanden zich alleen uitspreken over de gevolgen van het misdrijf. In het huidige spreekrecht mogen ze ook iets zeggen over het misdrijf, de schuld van de verdachte en de op te leggen straf. Maar het is (in het huidige recht) niet de bedoeling dat de rechter daar rekening mee houdt. De rechter weet beter dan slachtoffers welke straffen er worden uitgedeeld in vergelijkbare zaken.

Door dit zogenoemde onbelemmerde spreekrecht voelen slachtoffers zich meer erkend en serieus genomen in het strafproces. Rechters vinden het soms wel lastig om de balans te bewaren tussen het slachtoffer de ruimte geven om zijn verhaal te doen en het slachtoffer te begrenzen indien nodig. Advocaat Plasman schreef in 2017 een [pleidooi tegen het onbelemmerde spreekrecht](#).

- **Als een wet oneerlijk is, dan is het goed dat mensen die wet overtreden.**

Achtergrondinformatie voor docent: Op de afbeelding links zie je een foto van Rosa Parks. Zij werd bekend tijdens de burgerrechtenbeweging in de Verenigde Staten in de jaren vijftig van de twintigste eeuw. Ze ging in een bus zitten op een plek waar zwarte Amerikanen niet mochten zitten. Ze vond het onrechtvaardig dat zij niet zomaar overal in de bus mocht zitten. Door op die plek te gaan zitten, overtrad ze de wet. Ze werd gearresteerd en meegenomen naar het politiebureau. Tegenwoordig zouden we allemaal zeggen dat zij gelijk had om in dit geval de wet te overtreden, omdat de wet duidelijk discriminerend was tegenover zwarte mensen. Betekent dat dat het soms nodig is om een wet te overtreden als je het er niet mee eens bent, bijvoorbeeld omdat je de wet discriminerend vindt?

Je kunt je leerlingen hierbij uitleggen dat **burgerlijke ongehoorzaamheid** een vorm van geweldloos protest is waarbij actievoerders extra aandacht vragen voor het doel van hun protest door opzettelijk de wet niet na te leven.¹ Het is wel belangrijk dat je dit altijd **geweldloos** doet. Dan wordt je als burger beschermd door het 'recht op vrijheid van betogen', al is dat geen absoluut recht.

¹ <https://federaalinstituutmensenrechten.be/nl/burgerlijke-ongehoorzaamheid>

Bijlage 2: Context bij ‘Welke van de twee?’

- **Een eerlijk proces voor een verdachte, of een snel proces zodat het slachtoffer sneller geholpen wordt?**

Achtergrondinformatie voor docent: In het recht geldt de ‘[onschuldpresumptie](#)’: een verdachte in een rechtszaak wordt onschuldig geacht tot het tegendeel bewezen is. Niemand wordt tijdens een strafzaak daarom ‘dader’ genoemd, omdat tijdens de zaak iemands schuld moet worden bewezen. Op deze manier blijft een strafzaak eerlijk voor de verdachte. Strafzaken kunnen daardoor wel lang duren, want de aanklager moet bewijzen dat de verdachte het echt gedaan heeft en beargumenteren dat het om een strafbaar feit ging. Deze bescherming van de verdachte kan vervelend zijn voor slachtoffers van misdrijven: zij moeten soms maanden of zelfs jaren wachten op het oordeel van een rechter. In sommige gevallen moeten ze dan meerdere malen in een zaak de moeilijkste, zwaarste ervaring van hun leven uitleggen aan vreemden en daar vragen over beantwoorden. Als er wat minder waarde gehecht zou worden aan de eerlijkheid van het proces voor een verdachte, zou je slachtoffers minder hoeven belasten met het verloop van de zaak. Tegelijkertijd kan het dan gebeuren dat mensen de gevangenis in gaan voor misdrijven die zij misschien helemaal niet gepleegd hebben. Moet je voorstellen dat dat jou overkomt...

- **Rechtspraak met jury, of rechtspraak met alleen rechters?**

Achtergrondinformatie voor docent: Sommige landen maken in strafzaken gebruik van een [jury](#). Dit zijn gewone burgers die worden opgeroepen om mee te kijken bij een strafzaak. Het is hun taak om te bepalen of de verdachte schuldig is of niet. Alleen als zij een verdachte schuldig achten, kan een rechter bepalen wat de passende straf is voor de verdachte. Landen als Frankrijk en de VS werken met jury's. Het idee hierachter is dat burgers mee kunnen doen aan het rechtsproces, waardoor zij het recht als eerlijker en duidelijker ervaren. Het nadeel van werken met jury's is dat gewone burgers geen experts zijn in recht en niet altijd in staat zijn om een goed oordeel te geven, en in de ergste gevallen een verdachte onterecht schuldig kunnen verklaren.

- **Misdaad voorkomen, of misdaad harder bestraffen?**

Achtergrondinformatie voor docent: Niemand vindt het wenselijk dat er misdaden worden gepleegd, maar de meningen over hoe je misdaad tegengaat, lopen sterk uiteen. Sommige mensen vinden het belangrijk dat we vooral voorkomen dat mensen misdagen plegen, door bijvoorbeeld (1) armoede beter te bestrijden, of (2) door de privacyregels te versoepelen en veel meer telefoongesprekken en berichten af te luisteren, zodat de politie criminelen op heterdaad kan betrappen voordat er echte schade is. Andere mensen willen (3) dat de straffen zwaarder worden, met het idee dat dat mensen afschrikt om misdaden te plegen. Voor al deze maatregelen zijn er ook tegenargumenten: (1) Armoedebestrijding is duur en mensen hebben ook een eigen verantwoordelijkheid; niet iedereen die arm is pleegt misdaden. (2) Niet iedereen in de samenleving zou zijn/haar privacy moeten inleveren om misdaad te

voorkomen. Dat geeft de overheid erg veel macht, waar ze (te) makkelijk misbruik van kan maken. (3) Strengere straffen helpen niet om misdaad te voorkomen, en mensen worden in de gevangenis vaak criminelier. Na een (lichtere) taakstraf komen mensen vaker weer op het rechte pad.

- **Moet de straf lager worden of hetzelfde blijven, als de dader spijt heeft?**

Achtergrondinformatie voor docent: De spijt van een dader weegt soms mee bij het opleggen van straffen door een rechter. Sommige slachtoffers vinden het fijn als een dader excuses maakt voor diens misdaden. Een rechter kan excuses belonen door te kiezen voor een lagere straf. Maar gaat de spijt die daders voelen wel over de gevolgen voor het slachtoffer, of eigenlijk meer over de gevolgen voor hun eigen leven? En daders kunnen natuurlijk ook doen alsof: ze zeggen spijt te hebben en bieden excuses aan, alleen omdat hun straf dan misschien lager wordt.

Bijlage 3: Context bij ‘Een passende straf’

Achtergrondinformatie voor docent over de (maximale) straffen:

Op de dia's staat tussen haakjes telkens de maximumstraf die van toepassing is op het strafbare feit in de casus. Dit is iets anders dan de 'oriëntatiepunten voor strafmeting' die rechters gebruiken bij het bepalen van de strafmaat en de 'richtlijnen voor strafvordering' (opgesteld door het Openbaar Ministerie) die officieren van justitie gebruiken voor het bepalen van een strafeis.

Casus geweld in de kroeg (openlijke geweldspleging)

In de eerste casus, over geweld in de kroeg, gaat het in strafrechtelijke zin om openlijke geweldspleging.

De **maximale straf** die rechters in Nederland volgens artikel 141 van het Wetboek van Strafrecht kunnen opleggen voor openlijke geweldspleging die leidt tot enig lichamelijk letsel is: gevangenisstraf van maximaal 6 jaar of een geldboete van de vierde categorie.² Het maximale bedrag van een geldboete in de vierde categorie is afhankelijk van de meest recente wetgeving en bedraagt begin 2025 €22.500.³ De mogelijkheid voor een rechter om een taakstraf op te leggen staat niet in artikel 141 genoemd, maar de rechter kan deze toch opleggen binnen de algemene kaders van het strafrecht. Dat mogen rechters doen bij bepaalde soorten misdrijven, waaronder openlijke geweldspleging. De maximale duur van een taakstraf is vastgelegd in artikel 22c van het Wetboek van Strafrecht, en bedraagt 480 uur, waarvan niet meer dan 240 uur werkstraf.⁴

Als leerlingen zelf een straf mogen bepalen die zij passend vinden, moeten ze zich houden aan de maximale straffen die de rechter volgens de wet op zou kunnen leggen.

² [Wetboek-online.nl | Wetboek van Strafrecht | Artikel 141](#)

³ [Welke geldboete staat op openbare geweldpleging?](#)

⁴ [Wetboek-online.nl | Wetboek van Strafrecht | Artikel 22c](#)

Hoe zijn wij nou uitgekomen bij de fictieve straffen die in de dia's genoemd staan? Dat zit zo: Rechter gebruiken bij het bepalen van de straf **oriëntatiepunten voor straftoemeting**. Bekijk bijvoorbeeld deze tabel:

Art. 141 Sr openlijke geweldpleging		
LOVS: 15-09-2000, 28-01-2011, 21-09-2012, 22-11-2013, 09-03-2018, 06-12-2024, 28-03-2025		
Omschrijving	Begaan tegen goederen	Begaan tegen personen
a. Openlijke geweldpleging door een reeks auto's te beschadigen of overige vernielingen aan te richten (ziet op situaties waarbij een groep mensen na het uitgaan een spoor van vernieling achterlaat)	60 uur TS ov	-
b. Openlijke geweldpleging tegen een voertuig van een gekwalificeerd slachtoffer (politieauto/ambulance)	60 uur TS ov	-
c. Openlijke geweldpleging zonder lichamelijk letsel	-	120 uur TS ov
d. Openlijke geweldpleging, lichamelijk letsel ten gevolge hebbend*	-	150 uur TS ov
e. Openlijke geweldpleging, zwaar lichamelijk letsel ten gevolge hebbend	-	6 maanden GS ov
* Bij lichamelijk letsel valt te denken aan een of meer builen, schrammen of blauwe plekken		
Toelichting		
Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting: * zie de algemene oriëntatiepunten * zie de (overige) wettelijke strafverzwarringsgronden van art. 141 Sr.		
Publiek domein Voor strafverzwaring kan aanleiding zijn als het feit is gepleegd tegen een slachtoffer in het kader van de uitoefening van werkzaamheden in het publieke domein.		

Bron: [Orientatiepunten-en-afspraken-LOVS.pdf](#) (p.14)⁵

Een rechter zal de casus waarschijnlijk beoordelen als openbare geweldpleging met lichamelijk letsel tot gevolg (niet zijnde zwaar lichamelijk letsel als gevolg), begaan tegen personen. Daar staat dan als oriëntatiepunt bij: 150 uur TS ov, oftewel 150 uur taakstraf (onvoorwaardelijk). Vandaar dat we de rechter in de fictieve casus 'geweld in de kroeg' een taakstraf op laten leggen van 150 uur.

Tot slot bestaan er **Richtlijnen voor strafvordering**, in dit geval voor openlijke geweldpleging.⁶ Deze lijken enigszins op de oriëntatiepunten voor straftoemeting. Alleen zijn dit richtlijnen die het Openbaar Ministerie (OM) gebruikt bij het bepalen van de strafeis. Deze hebben we niet gebruikt bij het uitwerken van de casussen in deze les.

Casus autodiefstal (diefstal met braak)

In de casus autodiefstal gaat het om diefstal met braak. Dit is strafbaar gesteld in artikel 311 van het Wetboek van Strafrecht, onder lid 5 (diefstal waarbij de schuldige zich de toegang tot de plaats van het misdrijf heeft verschaft of het weg te nemen goed onder zijn bereik heeft gebracht door middel van braak, verbreking of inklimming, van valse sleutels, van een valse order of een vals kostuum).

De maximumstraffen die een rechter kan opleggen zijn als volgt:

- **Gevangenisstraf:** maximaal 6 jaar
- **Geldboete:** maximaal categorie 4, wat neerkomt op een boete van maximaal €22.500
- **Taakstraf:** maximaal 480 uur, zoals vastgelegd in artikel 22c van het Wetboek van Strafrecht

⁵ <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/Orientatiepunten-en-afspraken-LOVS.pdf>

⁶ [Richtlijn voor strafvordering openlijke geweldpleging \(2019R002\) | Beleid en Straffen | Openbaar Ministerie](#)

Omdat het in de casus gaat om recidive, ofwel herhaling van het misdrijf, kán de rechter nog hogere maximumstraffen opleggen. Artikel 43a van het Wetboek van Strafrecht stelt dat bij herhaling van een misdrijf binnen vijf jaar na een eerdere veroordeling, de straf met een derde kan worden verhoogd. Die maximale straffen zie je terug op de dia in de PowerPoint.

Ook hier zal de rechter echter weer kijken naar de oriëntatiepunten voor straftoemeting. In onderstaande tabel is dan te lezen dat bij diefstal van een auto (in geparkeerde toestand door braak/verbreking) en bij (eerste) recidive '3 maanden GS ov' staat, ofwel 3 maanden gevangenisstraf onvoorwaardelijk.

Art. 310-312 Sr diefstal van vervoermiddelen			
LOVS: 20-11-1998, 27-05-2005, 13-05-2011, 22-11-2013, 29-09-2017, 20-01-2023, 06-12-2024			
Omschrijving	Oriëntatiepunt	Recidive*	Veelvuldige recidive*
a. Diefstal fiets	€ 300,--	€ 300,-- + 2 weken GS vw	1 maand GS ov
b. Diefstal brommer, scooter, snorfiets of elektrische fiets	30 uur TS ov	60 uur TS ov + 1 maand GS vw	2 maanden GS ov
c. Diefstal motorfiets of auto (in geparkeerde toestand door braak/verbreking)	120 uur TS ov	3 maanden GS ov	4 maanden GS ov
d. Diefstal vrachtwagen	3 maanden GS ov	5 maanden GS ov	-
* Onder recidive wordt hier verstaan recidive ter zake van soortgelijke strafbare feiten.			

Toelichting
Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting: * zie de algemene oriëntatiepunten * zie de (overige) wettelijke strafverzwarringsgronden van art. 311/312 Sr * voor dit delict kan verder nog gedacht worden aan de volgende specifieke omstandigheden: - waarde vervoermiddel - bedreiging/geweld voor zover het geen overval of beroving betreft - geen teruggave van vervoermiddel mogelijk - geen verhaalsmogelijkheid.

Bron: [Orientatiepunten-en-afspraken-LOVS.pdf](#) (p.21)⁷

Casus gestolen schoenen kopen (heling)

In de casus gestolen schoenen gaat het om **schuldheling**: iemand kan bij de aankoop, bezit of verkoop van een artikel vermoeden dat het om een gestolen goed gaat. Schuldheling is een lichtere vorm van heling waarbij de dader niet opzettelijk, maar door schuld (nalatigheid) een gestolen goed verwerft, bezit, overdraagt of verbergt. Dit is vastgelegd in artikel 417bis van het Wetboek van

⁷ <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/Orientatiepunten-en-afspraken-LOVS.pdf>

Strafrecht. Hier staat als wettelijke **maximale straf** een gevangenisstraf van ten hoogste één jaar op en/of een geldboete van de vijfde categorie.^{8,9} Dit zijn wel de straffen voor het volwassenstrafrecht.

De rechter zal wederom voor het bepalen van de straf kijken naar de **oriëntatiepunten voor straftoemeting**. In onderstaande tabel staat als oriëntatiepunt voor minderjarigen: 15 uur taakstraf (evt. €75,-). Vandaar dat we in de casus komen tot een straf van de rechter van 15 uur taakstraf en 75 euro geldboete.

Art. 417bis Sr schuldheiling	
LOVS: 20-11-2015	
Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Schade < € 150,--	15 uur taakstraf (evt. € 75,--)
b. Schade > € 150,--	Vanaf 20 uur taakstraf (evt. € 100,--)

Bron: [Orientatiepunten-en-afspraken-LOVS.pdf](#) (p.52)¹⁰

⁸ <https://www.politie.nl/informatie/heling-is-strafbaar.html>

⁹ [Wetboek-online.nl | Wetboek van Strafrecht](#)

¹⁰ <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/Orientatiepunten-en-afspraken-LOVS.pdf>